

Ліна Костенко. Ідея зіткнення неповторності й буденності, стандарту в
"Кольорових мишах". Образ особливої дівчинки Анни.

Мета: формувати ключові та предметні компетентності й компетенції шляхом виконання навчально-пізнавальних і практично зорієнтованих завдань; відповідно до змістових ліній (НЛ-1,2,3) з'ясувати суть поезії «Кольорові миші»; навчити пояснювати умовність ситуації, зображеної у вірші; характеризувати образи, пояснювати їх метафоричний підтекст; розвивати уяву, образне мислення, виробляти вміння аналізувати поетичні твори; формувати усвідомлення високих моральних якостей, духовного багатства людини; виховувати естетичні смаки, позитивне мислення, прагнення зберегти власне Я.

Хід уроку

I. Мотиваційний етап

Похмурий осінній дощовий день. Все довкола здається сірим і сумним. Лише багряний кленовий листок радіє кожній миті. Він усміхається до сонечка, рясно вмивається краплинками дощу, танцює із вітром, бачить у всьому прекрасне. Це - перемога над буденністю, кольорова мрія життя.

Вчитель: Як ви гадаєте про які поняття, людські якості ми говоритимемо на сьогоднішньому уроці?

Вправа «Дотик пензля»

(Дібрати кольори до ключових слів і збудувати місток до теми уроку).

Індивідуальність – рожевий,
буденність – сірий,
заздріть - чорний,
життєрадісність – помаранчевий.

Учитель: Кожна людина є неповторною. Потрібно лише віднайти свою індивідуальність. Отож давайте поринемо у сиве минуле і віднайдемо красу і велич людської душі.

II. Опрацювання навчального матеріалу

Учитель читає виразно поезію «Кольорові миші».

Бесіда.

- Які почуття викликав у вас вірш?
- Коли відбуваються події, про які йдеться у творі?
- А могло насправді таке бути, тобто реальні описані події чи фантастичні?
- У яку пору року відбувався суд над Анною?
- Чому авторка обрала саме цю пору, а не якусь іншу?
- Чи передає пейзаж настрій твору?

Учитель: клас ділиться на 4 групи за кольором, який подобається учню. Кожна група має певні завдання.

Вправа «Під мікроскопом». Створення та запис до зошита паспорту твору
Визначити у поезії тему, ідею, основну думку, жанр, художні засоби, композиційні елементи.

Тема: зображення давніх часів, коли людей страчували за будь-яке чаклування, та звинувачення Анни в тому, що вона з багряного листя робить мишей.

Ідея: засудження тих, хто за індивідуальність, творчу думку переслідує людину, звинувачує і виносить вирок на страту.

Основна думка: кожна людина, навіть якщо вона ще маленька, — то неповторна індивідуальність, особистість. І шлях кожної людини — то ще й шлях до самоствердження.

Жанр: філософська поезія

Художні засоби «Кольорові миші»

повторення: «кажу... кажу...»; «коли..., коли...»;

епітети: «розлючений сусід»; «багряне листя»; «осіннє сонце»; «голі клени»; «сірий день»;

метафори: «чаклунка збила ... з пуття», «кіт залив ... вирок».

Робота зі словником. З'ясувати значення слів **контраст**, **стандарт**, **індивідуальність**.

С т а н д а р т — щось позбавлене індивідуальних особливостей, оригінальності.

І н д и в і д у а л ь н і с т ь — здатність вирізнитися з-поміж інших чимось особливим, оригінальним.

Контраст - 1. Гостро виражена протилежність.

2. У живопису та фотографії — велика, різка відмінність у яскравості або кольорі предметів.

Учитель: У поезії ми бачимо сіре та яскраве. Контраст. Зіткнулися неповторність і буденність, оригінальність і стандарт, індивідуальність і сірість.

Проблемне запитання. Чи легко бути не таким як всі? (Учні висловлюють свої думки).

3. Літературний диктант.

Розподіліть у два стовпчики іменники - поняття, що асоціюються у вас з образом Анни та образом сусіда: *обдарованість, талант, захоплення, заздрість, примітивність, нестандартність, буденність, духовна вбогість, яскравість, сірість, неповторність, індивідуальність.*

Дати відповіді на питання:

- У чому звинувачує сусід Анну?
- Що найбільше його дратує?
- Яких це мишей робила Анна?
- Що означає *бачити кольорові сни*? (*мріяти*).
- Які кольори використовує Ліна Костенко у вірші?
- Які значення слова *сірий* ви знайшли у словнику? (1. Колір, середній між білим і чорним; барва попелу. 2. Хмарний, похмурий (про погоду, ранок, день і т. ін.). 3. перен. Нічим не примітний, невизначений; безлиций.

4. перен., заст. Який належить до непривілейованого класу; простий.

5. Уживається як складова частина зоологічних, ботанічних, геологічних, технічних та інших назв, термінів).

- Як розуміти вислів «сірий сусід»?
 - Про кого кажуть «Сіра миша»?
 - Символом чого можна вважати сусіда ? (Обмеженості світогляду, примітивності тощо.)
 - А кольорових мишей? (Вміння помічати і творити прекрасне у щоденному житті)
 - Яке символічне значення втілює поетеса в образі кольорового кота? (Мабуть, це якесь диво, що врятувало дівчинку від покарання.)
 - У чому незвичайність образу дівчинки Анни?
- Що означає ім'я Анна? (Ім'я Анна з івриту перекладається як «хоробрість», «сила», «благодать»). Чи є такою героїня поезії?
- Яку кінцівку має вірш - щасливу чи трагічну? Чому ви так гадаєте?
- Про що цей вірш? (Про оригінальний підхід до сприйняття дійсності, про нестандартність мислення, про творчу уяву...)
- У чому полягає, на вашу думку, головний конфлікт твору?
- А чи можна вважати, що конфлікт, зображений у поезії, це конфлікт між дорослими та дітьми? (Адже Анна – десятирічна дівчинка, а сусід і суддя – дорослі). Якщо так, то чим у такому випадку відрізняється світ дітей від світу дорослих? (Кожна дитина вміє краще помічати красу довкілля, тому дорослі прагнуть якнайдовше зберегти у серці дитинство).

IV. Рефлексивно-оцінювальний етап

Метод «Обмін думками» .

Наше життя чудове і швидкоплинне. Кожен із нас повинен цінувати кожен прожитий мить, навчитися помічати красу довкола , любити і поважати ближніх,

усміхатися один одному і тоді все зміниться на краще. Тому, Людино, цінуй своє життя, неси у світ добро та любов і не бійся бути особистістю.

Домашнє завдання.

Обов'язкове: підготувати виразне читання вірша «Кольорові миші», давати відповіді на запитання у підручнику, давати характеристику Анні та сусідові.

За бажанням: вивчити вірш напам'ять, намалювати ілюстрацію, написати листа Анні чи Л.В.Костенко.